

Lakeuden EKO
lakeudeneko@liminka.fi

Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien jätehuoltomääräysten luonnos, lausunto Lakeuden EKOLle

Lakeuden EKO on laatimassa uusia jätehuoltomääräyksiä toimialueelleen Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntiin. Lakeuden EKO on 24.11.2022 pidetyssä kokouksessa hyväksynyt jätehuoltomääräysten luonnoksen ja pyytää ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa luonnoksesta. Lausunnon toimittamiseen on saatu lisäaikaa 30.1.2023 saakka.

VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Oulun kaupungin hallintosäännön 26.1. §:n mukaan Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Oulun seudun ympäristötoimen toimialue Lakeuden EKOn alueella kattaa Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän kunnat.

Oulun kaupungin hallintosäännön 22 § mukaan liikelaitoksen johtaja käyttää puhevaltaa liikelaitoksen johtokunnan puolesta ja antaa lausuntoja tuomioistuimille ja muille viranomaisille.

Ympäristötoimi toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Määräysten tulisi olla napakat ja helposti ymmärrettävät sekä sellaiset, että niiden valvonta on mahdollista. Muu ohjeistus ja tiedotus olisi hyvä pitää erillisenä, eikä tulisi jäädä epäselväksi, mikä osa jätehuoltomääräyksistä on velvoittavaa ja mikä tiedotusluontoista. Lisäksi tulisi harkita, olisiko velvoittava määräysosa oltava ensimmäisenä ja ohjaava/tiedotusluontoinen osa jäljempänä. Ensimmäistä kertaa mainittaessa olisi selkeää käyttää mainituista laeista niiden virallista nimeä ja mainita lain numero.

Määritelmien tulisi olla riittävän yksityiskohtaiset ja kattavat, eikä niiden tulisi poiketa jätelainsäädännön määritelmistä. Lisäksi tulisi huomioida taajamarajauksen tarkistamistiheys, koska rajaus voi vaikuttaa lajitteluvollisuuksiin. (2 §)

Biojätteen erilliskeräykselle sekä kompostoinnille ja siitä tehtävälle ilmoitukselle on annettu omia määräyksiään ja maininta kompostointi-ilmoituksesta määräyksessä 3 § jää irralliseksi.

Ympäristötoimi ei näe tarkoituksenmukaisena korostaa kiinteistön mahdollisuutta kerätä eri jätelajeita samaan astiaan, koska se on tietyin edellytyksin mahdollista lain perusteella (JL 15 §). Asian mainitseminen voi johtaa väärinymmärryksiin lajitteluvollisuuksien suhteen ja mahdollisuus eri jakeiden yhteyskeräyksistä on riippuvainen jätteiden vastaanottajan prosesseista. Paperin erilliskeräyksen kohdalla viittaus jätelain pykäliin jää kuntalaiselle epäselväksi, joten tätä tulisi avata. (9 §)

24.01.2023

Erilliskerättävien hyötyjätteiden lajitteluvaihtoehdot olisi tarkoituksenmukaisempaa määrittää vähimmäismäärien, kuin keskimääräisen määrän mukaan. Ympäristötoimi näkee vähimmäismäärän yksiselitteisempänä ja valvonnan kannalta selkeämpänä. Lisäksi pahvi- ja kartonkijätteen erilliskeräysvaihtoehdon ei tulisi riippua siitä, lajitellaanko ne erillisiin astioihin. Tarkoituksenmukaisempaa olisi näiden jätteiden osalta määrittää erilliskeräysvaihtoehdot yhteismäärän (5 kg/viikossa) mukaan. (10 §)

Kiinteistöillä tapahtuvalle kompostoinnille on annettu määräyksissä huomattavan paljon painoarvoa ja kompostointia koskeva määräys on jaoteltu epäselvästi. Määräys vaatii uudelleenjärjestelyä ja selkeää rakennetta ollakseen ymmärrettävä. Osa määräyksistä on valvonnallisesti hankalia, esimerkiksi vieraskasvilajien kompostointikieltoa on käytännössä mahdotonta valvoa ja kieltä vieraslajien levittämisestä tulee jo lainsäädännöstä (ei jätelaki), eikä valvonnan hajauttaminen jätehuoltomääräysten valvontaan ole kovin järkevää. (12 §)

Olkien ja muiden maatalouden kasvijätteiden hyödyntäminen maataloudessa peltolannoituksessa on mahdollista ja tukee etusijajärjestyksen toteutumista, eikä maatalouden kasvijätteiden polttoa tulisi ympäristötoimen mielestä sallia. Lisäksi tällaisten jätteiden polttaminen on omiaan aiheuttamaan savuhaittaa ympäristöön. (14 §)

Ympäristönsuojelumääräykset mahdollistavat vain hyvin pienimuotoisen jätteiden hyödyntämisen maarakenteessa. Hyödyntämisestä säädetään myös ns. MARA-asetuksessa ja ympäristönsuojelulaissa, joten jätehuoltomääräyksissä ei voida yksiselitteisesti todeta, että jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa säädetään ympäristönsuojelumääräyksissä. Vain hyvin pieni osa jätteen hyödyntämisistä on ympäristönsuojelumääräysten mukaista ja yleensä hyödyntäminen tehdään muuta lainsäädäntöä soveltaen. (16§)

Tulisi tarkistaa, onko määräyksen taulukossa tosiaan tarkoitettu biojätteelle käytettäväksi lämmitettyä syväkeräysastiaa ja sille normaalia pidempää tyhjennysväliä. Biojäteastian lämmityksestä voinee aiheutua hajuhaittoja. Lisäksi tulisi harkita, voisiko erityyppisiin astioihin kerättävän pakkausmuovin ja keräyskuidun taulukossa yhdistää, koska tyhjennysväli ei riipu jäteastian tyypistä. Keräyskuitu voi terminä olla vaikea ja se olisi hyvä avata määritelmässä. (20 §)

Määräyksessä olisi hyvä mainita, ettei siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuus koske kotitalouksia, joista noudettaessa siirtoasiakirjan laatii jätteen kuljettaja. (28 §)

Asutun kiinteistön jätevesien käsittelyjärjestelmän lietteen tyhjennys vähintään kahden vuoden välein on liian pitkä. Saostussäiliöt tulisi edellyttää tyhjennettäväksi vähintään kerran vuodessa tai useammin, mikäli siihen on tarvetta. (31 §)

Määräyksestä 32 § tulisi poistaa maininta, että jätevesiliete on käsiteltävä ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla, käsittelytavan hyväksyy Ruokavirasto. Muutoinkin tulisi selvittää, että ohjeet lietteiden käsittelyyn ja siitä tehtävään ilmoitukseen antaa jätehuoltoviranomainen.

Määräyksestä tulee poistaa viittaus kumottuun lannoitevalmistelakiin (539/2006) ja määräys ajantasaistaa 16.7.2022 voimaan tulleen lannoitelain (711/2022) mukaiseksi. Lisäksi olisi hyvä mainita, minne kuivakäymäläjäte voidaan toimittaa, mikäli sitä ei kompostoida. (32 §)

24.01.2023

Ympäristötoimi katsoo, että kiinteistökohtaisissa jäteveden käsittelyjärjestelmissä syntyvät jätevesilietteet on ensisijaisesti toimitettava jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi, eikä omatoimiseen käsittelyyn tulisi rohkaista. Ympäristötoimen käsityksen mukaan seudulla ei ole tähänkään mennessä tehty ilmoituksia lietteiden omatoimisesta käsittelystä, joten menettely ei liene kovin laajamittainen, eikä sitä tule rohkaista otettavan käyttöön. Uusissa määräyksissä käsittelymahdollisuutta ei tulisi ulottaa koskemaan naapurikiinteistöjen lietteitä, vaan mikäli käsittely sallitaan, tulisi se rajata korkeintaan oman toiminnan lietteille. (32 §)

Jätehuoltomääräyksissä olisi syytä ohjeistaa, miten pienpuhdistamossa tai muussa vastaavassa järjestelmässä syntyvän nestemäisen lietteen kompostointi tehdään asianmukaisesti, koska määräysten mukaan se on sallittua. Lisäksi olisi hyvä mainita, koskeeko kompostointi-ilmoituksen tekeminen jätehuoltoviranomaiselle jätevesilietteitä ja vastaavia. (32 §)

Määräyksessä olisi aiheellista selventää myös, mitä kompostoiduille tai käsitellyille pienpuhdistamo-, kuivakäymälä- ja umpisäiliöjätteille on tehtävä. Pykälän viimeinen kappale "Kuivakäymälöiden jätteitä sekä saostuskaivojen, pienpuhdistamoiden, umpisäiliöiden ja vastaavien jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa levittää metsään tai muualle maastoon." antaa ymmärtää, ettei niiden levitys ole mahdollista. Onko määräystä tarkennettava määreellä "käsittelemättömien", mikäli jätehuoltoviranomainen haluaa mahdollistaa omatoimisesti käsiteltyjenlietteiden hyödyntämisen. (32 §)

Määräyksen sanamuoto antaa ymmärtää, että erilliskerättävät jakeet lajitellaan kerätystä polttokelpoisesta jätteestä erilleen, ei että jakeet kerätään alun perinkin erillisinä. (33 §)

Jätehuoltoviranomaisen myöntämän määräaikaisen poikkeamisen jätehuoltomääräyksistä tulee voida olla myös viittä vuotta lyhyempi aika. Rajaus jätehuoltoviranomaisen myöntämästä poikkeamisesta viideksi vuodeksi tulee poistaa. (40 §)

Siirtymäsäännöksistä puuttuu määräyksessä 17 § mainittu velvoite käyttää voimassa olevan standardin mukaista jäteastia, jos käytössä on muunlainen astia. (42 §)

Lisätietoja:

Päivi Kunnari
ympäristötarkastaja
p. 044 7036768

Tuuri Leena
ympäristöjohtaja
p. 044 7036730